

Sygn. akt I Ns 190/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wioletta Sychniak

Protokolant: st. sekr. sąd. Milena Bartłomiejczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2019 roku w Łodzi

sprawy z wniosku J. K.

z udziałem K. K. (1)

o podział majątku wspólnego

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. K. i K. K. (1) wchodzi:
 - a. samodzielny lokal mieszkalny numer (...), stanowiący odrębną nieruchomość, położony w Ł. przy ul. (...) wraz z udziałem (...) części we współwłasności części budynku i innych urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz takiej samej części w prawie użytkowania wieczystego przez czas do dnia 17 listopada 2094 roku działki gruntu nr (...), dla którego to lokalu Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą (...) o wartości 223 000 (dwieście dwadzieścia trzy tysiące) złotych;
 - b. samochód osobowy marki S. (...), numer nadwozia (...), rok produkcji 2013 o wartości 58 000 (pięćdziesiąt osiem tysięcy) złotych;
2. dokonać podziału majątku wspólnego byłych małżonków J. K. i K. K. (1) w ten sposób, że:
 - a. opisany w punkcie 1a postanowienia samodzielny lokal mieszkalny przyznać na wyłączną własność J. K.;
 - b. opisany w punkcie 1b postanowienia samochód osobowy przyznać na wyłączną własność K. K. (1);
3. zasądzić od J. K. na rzecz K. K. (1) tytułem spłaty kwotę 78 900 (siedemdziesiąt osiem tysięcy dziewięćset) złotych, płatną w 10 równych ratach rocznych po 7890 (siedem tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt) złotych każda, z których pierwsza płatna będzie w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia, a kolejne do dnia 31 grudnia każdego następnego roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;
4. przyznać M. M. – kuratorowi ustanowionemu dla K. K. (1) – wynagrodzenie w kwocie 1000 (jeden tysiąc) złotych i nakazać wypłacić je z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi;
5. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 190/16

UZASADNIENIE

J. K. wystąpiła w dniu 5 lutego 2016 roku z wnioskiem o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej z K. K. (1). Wskazała, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi odrębna własność lokalu mieszkalnego, położonego przy ul. (...) w Ł. oraz samochód osobowy S. (...) rocznik 2013 o nr rej. (...). Przedmiotowa nieruchomości obciążona jest hipoteką umowną zwykłą w wysokości 205 000 zł oraz hipoteką umowną kaucyjną w wysokości 102 500 zł. Proponowany przez wnioskodawczynię podział zakładał przyznanie na jej rzecz prawa własności lokalu i przyznanie na rzecz uczestnika prawa własności samochodu. Wniosła także o orzeczenie o obowiązku spłaty na jej rzecz od uczestnika w wysokości 40 000 zł.

Wnioskodawczyni wyceniła wartość lokalu mieszkalnego na 150 000 zł, natomiast wartość samochodu na 80 000 zł. Wskazała, że wartość nieruchomości powinna ponadto zostać pomniejszona o wartość zadłużenia hipotecznego, które spłacają wnioskodawczyni oraz jej rodzice.

/wniosek – k. 2-6/

Uczestnik K. K. (1) nie ustosunkował się do wniosku. Nie zajął stanowiska także na późniejszym etapie postępowania.

Postanowieniem z dnia 15 marca 2018 roku Sąd ustanowił kuratora dla uczestnika nieznanego z miejsca pobytu.

Kurator co do zasady przyłączył się do wniosku, a szczegółowe rozstrzygnięcie wniosku pozostawił do uznania sądu.

/pisma reklamacyjne – k. 51, 123, 127, postanowienie – k. 151, pismo kuratora k. 160/

W piśmie przygotowawczym, złożonym na rozprawie w dniu 1 lutego 2019 roku, wnioskodawczyni zmodyfikowała wniosek poprzez żądanie o orzeczeniu o obowiązku spłaty na rzecz wnioskodawczyni od uczestnika jego udziału w majątku wspólnym w wysokości 29 000 zł. Zgłosiła także do rozliczenia kwotę 7 200 zł tytułem nakładów z majątku osobistego J. K. na majątek wspólny w postaci spłaty kredytu hipotecznego w kwocie 400 zł miesięcznie w okresie od sierpnia 2017 roku do stycznia 2019 roku.

Kurator nie uznał roszczenia o rozliczenie nakładów z majątku osobistego wnioskodawczyni na majątek wspólny uczestników i wniósł o oddalenie tego wniosku.

/pismo procesowe k. 236 – 237, protokół rozprawy k. 280v, znacznik czasowy 00:14:26-00:15:16/

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. K. i K. K. (1) zawarli związek małżeński w dniu 18 lipca 2009 roku. Nie zawierali pomiędzy sobą żadnych umów majątkowych. Ich związek małżeński został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 maja 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt XII C 1992/14. Orzeczenie to jest prawomocne od dnia 28 maja 2015 roku.

/wyrok SO w Łodzi k. 14,

zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

W czasie trwania związku małżeńskiego małżonkowie nabyli prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego, położonego w Ł. przy ul. (...), o pow. 44,9m², dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Celem pozyskania środków na zakup mieszkania małżonkowie zdecydowali się zawrzeć z (...) Bank (...) S.A. w W. umowę kredytu mieszkaniowego nr (...) w wysokości 205 000 złotych.

W roli kredytobiorców wystąpili nie tylko J. K. (wtedy K.) i K. K. (1), ale także rodzice wnioskodawczyni – P. K. i A. K., ze względu na brak zdolności kredytowej małżonków. Zabezpieczenie kredytu stanowiło ustanowienie hipoteki

umownej w wysokości 205 000 zł. Zakup mieszkania został po części sfinansowany z programu dofinansowania zakupu mieszkań „Mieszkanie dla Młodych”, wskutek czego przez pierwsze 8 lat uzyskiwano dofinansowanie do spłaty odsetek.

Umowa kredytu została zawarta w dniu 25 września 2009 roku. Kredyt został udzielony na 29 lat, rozłożony na comiesięczne raty.

/umowa kredytu k. 17-33,

odpis zwykły księgi wieczystej (...) k. 34-36

wypis z rejestru gruntów k. 37 i 38

zeznania świadka P. K. k. 166, znacznik czasowy 00:24:54-00:38:46;

zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

Do obsługi kredytu został otwarty rachunek. W okresie od 25 września 2009 roku do 31 stycznia 2017 roku środki na spłatę kredytu były przekazywane z rachunku, którego posiadaczem był K. K. (1). Od dnia 1 lutego 2017 roku do stycznia 2019 roku środki na spłatę kredytu są przekazywane z rachunku, którego posiadaczem jest A. K..

Po rozwodzie uczestników cały ciężar spłaty kredytu hipotecznego spoczywał na rodzicach wnioskodawczyni, P. i A. małż. K.. Bezpośrednio po rozwodzie J. K. była w trudnej sytuacji materialnej i nie była w stanie spłacać kredytu. Nie spłacał go również K. K. (1). Do września 2017 roku jedynie rodzice wnioskodawczyni spłacali przedmiotowy kredyt. Od września 2017 roku do stycznia 2019 roku wnioskodawczyni co miesiąc przelewała rodzicom po 400 zł na spłatę kredytu – łącznie 18 przelewów w kwocie 400 zł każdy, tj. 7200 zł.

Obecnie w przedmiotowym lokalu mieszkają rodzice wnioskodawczyni. Ona sama ma do niego dostęp, ale tam nie mieszka – obecnie zamieszkuje w mieszkaniu komunalnym przyznanym rodzicom.

/zeznania świadka P. K. k. 166, znacznik czasowy 00:24:54-00:38:46;

historia transakcji k. 57-61,

zaświadczenia (...) SA k. 77, 233,

historia operacji na koncie kredytowym k. 78-79,

dowody przelewów k. 238-242, 248,

zestawienie operacji na rachunku bankowym k. 243- 247,

dowody przelewów (spłat rat) k. 249-256, 258-260, 277,

historia rachunku P. K. k. 261-276, 278-279/

zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

Na dzień 11 stycznia 2019 roku zadłużenie z tytułu zaciągniętego kredytu hipotecznego na zakup mieszkania wynosiło 168 094,03 zł, w tym:

-167 917,61 złotych stanowił kapitał niewymagalny,

- 179,42 zł odsetki, prowizje, opłaty i koszty bieżące. Kwota odsetek pozostałych do spłaty wynosiła na dzień 14 stycznia 2019 roku kwotę 72 845,69 zł.

/zaświadczenie (...) SA k. 233/

Aktualna wartość prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w Ł., przy uwzględnieniu jego stanu z daty ustania wspólności ustawowej uczestników, wynosi 223 000 złotych.

/opinia biegłej K. P. k. 192 – 215/

W czasie trwania wspólności ustawowej, uczestnicy nabyli własność samochodu osobowego M. L. 5D FR. Miał on służyć P. K. do wykonywania pracy zarobkowej. Gdy uczestnik wyjechał z Polski, zabrał samochód ze sobą. Pojazd został zarejestrowany w Estonii w listopadzie 2015 roku.

/dokumenty potwierdzające rejestrację pojazdu k. 94, 97-103,

faktura VAT k. 95,

wypis z (...) k. 96,

wniosek k. 106-108, pismo k. 109 – 111,

decyzja z 4.01.2017 r. k. 114,

zeznania świadka P. K. k. 166, znacznik czasowy 00:24:54-00:38:46,

zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

Aktualna wartość samochodu marki S. (...), nr rej. (...), przy uwzględnieniu jego stanu z daty ustania wspólności ustawowej uczestników i cen aktualnych, wynosi 58 000 złotych.

/opinia biegłego G. P. k. 172 - 181/

J. K. samotnie wychowuje syna C. K.. Pracuje w (...) Bank S.A jako ekspert do spraw sankcji i zarabia około 4 000 zł miesięcznie. Otrzymuje także od uczestnika alimenty na syna w wysokości 500 zł miesięcznie.

/ zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

K. K. (1) nie brał czynnego udziału w sprawie. Nie przedstawił swojego stanowiska na żadnym etapie sprawy. Obecnie najprawdopodobniej mieszka w Wielkiej Brytanii i tam pracuje. Okazjonalnie dzwoni do syna, by z nim porozmawiać. Zerwał kontakty z resztą przebywającej w Polsce rodziny. Wnioskodawczyni poinformowała go o sprawie ale stwierdził, że zmienił pracę i nie będzie mógł przyjechać do Polski.

Uczestnik ma długi w Polsce i w związku z tym toczą się wobec niego postępowania egzekucyjne.

/pisma i wezwania komorników k. 62, 232, 234, 235,

wezwanie do zapłaty z kopią nakazu k. 63-64,

zeznania wnioskodawczyni k. 280v (znacznik czasowy 00:16:14-00:46:00) i 164-165 (znacznik czasowy 00:03:31-00:21:01)/

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Przepis art. 35 kro ustanawia zasadę, zgodnie z którą w czasie trwania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku wspólnego, nie może rozporządzać ani zobowiązywać się do rozporządzania udziałem, który w razie ustania wspólności przypadnie mu w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Z chwilą ustania wspólności ustawowej pomiędzy małżonkami do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku (art. 46 kro), powstaje wówczas możliwość żądania podziału majątku wspólnego.

Wspólność ustawowa, jaka istniała pomiędzy J. K. a K. K. (1) ustała z dniem 28 maja 2015 roku, na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi o ich rozwodzie.

Stosownie do przepisu art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd z urzędu ustala skład i wartość majątku podlegającego podziałowi.

Majątek wspólny małżonków stanowią przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich. W szczególności są to pobrane wynagrodzenia za pracę oraz za inne usługi świadczone osobiście przez któregośkolwiek z nich oraz dochody z majątku wspólnego, jak również z odrębnego majątku każdego z małżonków (art. 31 § 2 kro).

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie ulega wątpliwości, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. K. i K. K. (1) wchodziło prawo własności lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w Ł. oraz własność samochodu osobowego S. (...) rocznik 2013 o nr rej. (...). Zgodnie z opinią biegłych, odpowiednio z zakresu wyceny nieruchomości i motoryzacji, niekwestionowanych przez uczestników postępowania, wartość rynkowa lokalu, z uwzględnieniem jego stanu z daty ustania wspólności majątkowej uczestników i aktualnych cen, wynosi 223 000 złotych. Wartość rynkowa samochodu, z uwzględnieniem jego stanu z daty ustania wspólności majątkowej uczestników i aktualnych cen, wynosi 58 000 złotych.

Przeprowadzone w sprawę postępowanie dowodowe nie wykazało, by poza składnikami wskazanymi przez wnioskodawczynię, istniały jeszcze inne składniki majątku wspólnego zainteresowanych, podlegające podziałowi w ramach niniejszego postępowania.

Sąd uwzględnił stanowisko wnioskodawczyni co do sposobu podziału majątku wspólnego. Okoliczności niniejszej sprawy w sposób przekonywujący świadczą o zasadności dokonania podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie własności lokalu mieszkalnego wnioskodawczyni, natomiast własności samochodu S. (...) - uczestnikowi. Przemawia za tym przede wszystkim stan posiadania każdego ze składników. Wnioskodawczyni nadal mieszka w Ł.. Aktualnie wprawdzie nie korzysta z przedmiotowego mieszkania, ale ma do niego dostęp i mieszka w nim jej rodzice. Tymczasem nie wiadomo, gdzie dokładnie przebywa uczestnik. Działania ustanowione dla niego kuratora nie pozwoliły na ustalenie miejsca zamieszkania uczestnika, a z zeznań wnioskodawczyni wynika, że nie kontaktuje się ani ze swoim dzieckiem, ani z innymi członkami rodziny. Jednocześnie po rozwodzie zainteresowanych to w posiadaniu uczestnika był samochód. Uczestnik wyłącznie korzystał z tego składnika, a wnioskodawczyni nie jest zainteresowana jego przejęciem.

Wartość majątku wspólnego uczestników, podlegającego podziałowi wynosi zatem 281 000 złotych. Uczestnicy mają równie udziały w majątku wspólnym, więc każde z nich powinno otrzymać aktywa o wartości 140 500 złotych. W wyniku dokonanego podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni otrzymuje składnik majątkowy o wartości 223 000 zł, natomiast uczestnik składnik o wartości 58 000 złotych. Zatem należna uczestnikowi spłata powinna wynieść 82 500 złotych.

W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej pomiędzy małżonkami sąd rozstrzyga także o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego lub odwrotnie podlegają zwrotowi (art. 567 § 1 k.p.c.).

Stosownie do przepisu art. 45 § 1 kro, każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny za wyjątkiem wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności.

O zwrocie wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty któregoś z małżonków sąd orzeka z urzędu i ustala wartość tych nakładów bez względu na inicjatywę dowodową uczestników postępowania (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 21 lutego 2008 r. III CZP 148/07). Tak w doktrynie jak i w orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że sąd orzeka o zwrocie wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny tylko na wniosek małżonka uprawnionego do żądania zwrotu poczynionych wydatków i nakładów (art. 45 § 1 kro). Żądanie to powinno być zgłoszone w formie pisemnego wniosku zawierającego zarówno określenie wysokości żądanej kwoty, jak i przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a zgłaszający takie żądanie obowiązany jest je udowodnić zgodnie z ogólnymi regułami obowiązującymi w postępowaniu cywilnym (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.).

W realiach niniejszej sprawy wnioskodawczyni zgłosiła do rozliczenia nakłady poniesione przez nią w postaci spłaty części kredytu hipotecznego w okresie od września 2017 roku do stycznia 2019 roku w łącznej wysokości 7200 zł.

Z treści art. 45 kro wynika, że rozliczenie nakładów i wydatków wchodzi w grę, gdy zaistniały przesunięcia pomiędzy majątkami: objętym wspólnością ustawową i majątkami osobistymi każdego z małżonków (zostały dokonane wydatki i nakłady z majątku wspólnego małżonków na majątek osobisty jednego z nich lub odwrotnie: z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek wspólny). Podobnie rzecz się ma, jeżeli chodzi o spłatę długu jednego z małżonków z majątku wspólnego (art. 45 § 3 kro). Rozliczenie nakładów i wydatków, o jakim mowa w powołanym wyżej przepisie, nie wchodzi w grę, gdy były one czynione z majątku wspólnego na ten majątek. Ponadto nie ulega wątpliwości, że kwoty wydatkowane na spłatę kredytu hipotecznego zaciągniętego wspólnie przez małżonków płacone już po ustaniu wspólności majątkowej (a nawet podziale majątku) stanowią nakłady podlegające rozliczeniu (tak SN w uchwale składu 7 sędziów z dnia 27 lutego 2019 roku, III CZP 30/18).

Sąd uznał za udowodniony fakt, że wnioskodawczyni wyłożyła tytułem spłaty kredytu hipotecznego wskazaną kwotę 7200 zł, na co przedstawione zostały dowody w postaci wyciągów z rachunku bankowego i przelewów. W związku z tym, że udziały pomiędzy byłymi małżonkami we współwłasności lokalu po ustaniu wspólności majątkowej były równe, także w takim zakresie małżonkowie byli odpowiedzialni za zobowiązania wynikające ze wspólnego majątku. Kwota 7 200 zł powinna zatem zostać zmniejszona o połowę, tj. 3 600 zł, jako że tylko w połowie stanowi nakład wnioskodawczyni z majątku osobistego na majątek uczestnika, w pozostałym zakresie stanowiąc jej udział w przedmiotowym zobowiązaniu.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że wnioskodawczyni obowiązana jest zapłacić uczestnikowi kwotę 78 900 zł (82 500 - 3 600) tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym małżonków.

Ustalając wysokość spłaty należnej uczestnikowi, Sąd nie uwzględnił wniosku J. K., by jej wysokość została ustalona z uwzględnieniem wierzytelności hipotecznej obciążającej lokal mieszkalny.

Stosownie do art. 567 § 3 w zw. z art. 684 k.p.c., obowiązkiem sądu w sprawie o podział majątku wspólnego jest ustalenie składu i wartości majątku podlegającego podziałowi, przy czym sądowy dział obejmuje składniki należące do tego majątku w czasie ustania wspólności ustawowej i nadal w nim obecne w czasie orzekania o podziale (por. postanowienie SN z dnia 27 sierpnia 1979 r., III CRN 137/79, uzasadnienie uchwały SN z dnia 19 maja 1989 r., III CZP 52/89). Sąd może dzielić jedynie tylko aktywa, nie może natomiast dokonywać podziału lub rozliczenia nie spłaconych jeszcze długów, obciążających nadal - mimo ustania ustawowej wspólności majątkowej - oboje małżonków na skutek czynności prawnych podjętych przez nich w czasie trwania wspólności.

Kwestia uwzględnienia przy ustalaniu wartości nieruchomości wierzytelności zabezpieczonej hipoteką na tej nieruchomości jest obecnie kontrowersyjna.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 5.10.2000 r. (II CKN 611/99, Lex nr 44021) została zapoczątkowana linia orzecznicza, zgodnie z którą w sprawie o podział majątku wspólnego, przydzielając jednemu z uczestników nieruchomość obciążoną hipoteką, sąd powinien ustalić wartość tego składnika majątkowego przy uwzględnieniu obciążenia hipotecznego. Podobne stanowisko Sąd Najwyższy wyraził m.in. w uchwale z 25.06.2008 r. (III CZP 58/08, OSNC 2009/7-8/99), w postanowieniach: z 29 września 2004 r. (II CK 538/03, LEX nr 137537), z 26 listopada 2009 r. (III CZP 103/09 LEX nr 551881), z 26 października 2011 r. (I CSK 41/11, LEX nr 1101323), z 20 kwietnia 2011 r. (I CSK 661/10, OSNC-ZD 2012/2/31), z 26 września 2013 r. (II CSK 650/12, LEX nr 1408410). Sąd Najwyższy podkreślał przy tym, że ze względu na istnienie odpowiedzialności rzeczowej dług obciąża rzecz i obniża jej wartość, a jego spłata przez małżonka, który w wyniku podziału majątku otrzymał obciążoną rzecz oszacowaną z uwzględnieniem tego długu stanowi realizację zasady, że zobowiązany do spłaty jest ten komu nieruchomość została przyznana.

Odmienne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w postanowieniu z 26 stycznia 2017 r. (I CSK 54/16, LEX nr 2261747) stwierdzając, że: „w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej sąd - ustalając wartość wchodzącego w skład majątku wspólnego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, obciążonego hipoteką zabezpieczającą udzielony małżonkom kredyt bankowy - uwzględnia wartość rynkową tego prawa, z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego”. U podstaw tak sformułowanego poglądu legło kilka argumentów, dotyczących rozliczeń pomiędzy byłymi małżonkami, a dotyczących zaciągniętych w czasie trwania wspólności ustawowej i zużytych na majątek wspólny, a spłaconych po ustaniu wspólności ustawowej. Odniósł się również do argumentu, podnoszonego w orzeczeniach wskazanych powyżej, a mianowicie, że „zobowiązany do spłaty jest ten komu nieruchomość została przyznana”. Nie podzielając tego stanowiska podkreślił, że powoduje ono „ (...) konieczność antycypowania przez sąd w postępowaniu działowym tego, jak w przyszłości będzie się kształtowała realizacja przez małżonków - zarówno dobrowolna jak i przymusowa - obciążającego ich nadal osobiście zobowiązania solidarnego z tytułu kredytu zabezpieczonego hipoteką. (...) Powstaje zresztą zasadnicza kwestia, czy tego rodzaju antycypacja leży w ogóle w zakresie kognicji sądu działowego, który - jak to wskazano - dokonuje jedynie podziału istniejących w dacie podziału aktywów i decyduje wyłącznie o rozliczeniu tych wspólnych długów byłych małżonków, które zostały spłacone przez każdego z nich w okresie między ustaniem wspólności ustawowej i podziałem majątku wspólnego. W chwili decydowania o podziale majątku i wysokości stosownej spłaty czyli praktycznie w dniu zamknięcia rozprawy poprzedzającej wydanie prawomocnego orzeczenia z tym przedmiocie, sąd nie dysponuje żadnymi danymi ani przesłankami umożliwiającymi zajęcie stanowiska co do tego, jak będzie przebiegać w przyszłości spłata niewymagalnego jeszcze i rozłożonego na lata kredytu obciążającego oboje małżonków jako dłużników osobistych”. W tym też kierunku zdaje się iść uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 27 lutego 2019 roku (III CZP 30/18), zgodnie z którą **„artykuł 618 § 3 k.p.c. nie wyłącza dochodzenia między małżonkami roszczenia o zwrot kwoty zobowiązania zabezpieczonego hipoteką, spłaconego przez jednego z nich po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego”**.

W realiach niniejszej sprawy za pominięciem obciążenia hipotecznego lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość przemawia ponadto fakt, że byli małżonkowie nie są jedynymi kredytobiorcami.

Jakkolwiek własność lokalu mieszkalnego nabyli J. K. i K. K. (1) na prawach wspólności ustawowej, to obok nich kredytobiorcami są rodzice wnioskodawczyni – P. K. i A. K.. Rodzice wnioskodawczyni nie nabyli żadnego prawa do lokalu, ale zgodnie z umową kredytowa są osobiście odpowiedzialni za jego spłatę. Poczynione w sprawie ustalenia prowadzą do wniosku, że w rzeczywistości to rodzice wnioskodawczyni regularnie spłacali i spłacają raty kredytowe. Zatem w realiach niniejszej sprawy odpada argument, że „zobowiązany do spłaty jest ten komu nieruchomość została przyznana”. Bezzasadnym jest zatem pomniejszanie spłaty obciążającej wnioskodawczynię o zadłużenie, które być może spłacają pozostali kredytobiorcy. Rodzice wnioskodawczyni są na mocy zawartej umowy kredytu dłużnikami osobistymi banku. Każdy z czterech kredytobiorców jest w taki sam sposób zobowiązany do spłaty kredytu. Fakt, że rodzice wnioskodawczyni nie są właścicielami lokalu mieszkalnego i zawarli umowę kredytu jedynie ze względu na

wymóg wykazania zdolności kredytowej nie ma wpływu na ich obowiązek spłaty kredytu (por. uzasadnienie wyroku NSA z dnia 30 listopada 2016 r. II FSK 3560/14). Zatem uiszczanie przez rodziców wnioskodawczynie, niebędących uczestnikami przedmiotowego postępowania, należnych rat kredytu nie ma żadnego wpływu na rozliczenia pomiędzy byłymi małżonkami. Jak już zostało wskazane, pozostaje decyzją wierzyciela hipotecznego, wyłącznie uprawnionego do wyboru sposobu zaspokojenia roszczenia o spłatę kredytu, do którego z dłużników solidarnych kierować egzekucję i czy sięgać, przy istnieniu łatwiejszych i bardziej efektywnych środków egzekucji, do egzekucji z nieruchomości. W przypadku występowania czterech kredytobiorców, z których dwoje regularnie spłacających kredyt nie jest dłużnikami rzeczowymi, nie można określić, do którego z nich bank wystosuje ewentualne roszczenia. Ustalenie, który z dłużników jest obowiązany do spłaty zadłużenia nie leży w gestii sądu, a wierzyciela. Ponadto w realiach przedmiotowej sprawy kwestia ta nie może podlegać rozważaniu chociażby ze względu na fakt, że dwoje kredytobiorców – A. K. i P. K. – nie są uczestnikami niniejszego postępowania.

Sąd zasądzając spłatę zastosował art. 212 § 3 k.c., zgodnie z którym jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Spłata, do której zobowiązana jest wnioskodawczynie jest wysoka i będzie stanowiła dla niej znaczne obciążenie finansowe. Ponadto Sąd wziął pod uwagę i to, że jakkolwiek wnioskodawczynie nie spłaca sama całości kredytu, to jednak niewątpliwie uczestnik nie spłaca go w żadnej części. W tej sytuacji rozłożenie spłaty na raty ułatwi wnioskodawczynie dokonanie rozliczeń z uczestnikiem z tytułu części kredytu **spłaconego po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego**.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 520 § 1 k.p.c., stosownie do której każdy z uczestników postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. W sprawie nie ma bowiem okoliczności przemawiających za odstępieniem od powyższej zasady.

O wynagrodzeniu kuratora Sąd orzekł w oparciu o § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1476) w zw. z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2018 r., poz. 536) oraz § 4 ust. 1 pkt 8 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 - w brzmieniu obowiązującym na dzień złożenia wniosku). Wynagrodzenie kuratora określono na kwotę poniżej stawki minimalnej biorąc pod uwagę, że liczba podjętych czynności nie była w niniejszej sprawie duża, a ich rodzaj nie absorbował kuratora w dużym stopniu.